

Financijski izvještaji političkih stranaka, nezavisnih zastupnika i nezavisnih vijećnika za 2023. godinu

Maja Žeravica *

Sukladno Zakonu o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, političke stranke, nezavisni zastupnici i članovi predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izabrani s liste grupe birača dužni su podnijeti svoje financijske izvještaje za prethodnu godinu. Rok predočavanja ovih izvještaja je 29. veljače 2024. godine. U članku autorica podsjeća na ovu obvezu i upućuje na način njenoga izvršenja.

1. Uvod

S obzirom da je proteklo izvještajno razdoblje, približava se rok za dostavu Godišnjeg financijskog izvještaja s propisanim prilogima za 2023. Zadnji dan do kojeg su subjekti nadzora redovitih političkih aktivnosti obvezni unosom u informacijski sustav (dalje: aplikacija) dostaviti Godišnji financijski izvještaj s propisanim prilogima za 2023. je 29. veljače 2024. Subjektima nadzora redovitih političkih aktivnosti smatraju se političke stranke, nezavisni zastupnici i članovi predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izabrani s liste grupe birača (dalje: nezavisni vijećnici), a njihova prava i obveze regulirani su odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu¹ (dalje: Zakon o financiranju). Prije samog pojašnjenja prava i obveza subjekata nadzora pojašnjavaju se pojmovi "nezavisni zastupnik" i "nezavisni vijećnik".

Nezavisni zastupnik je zastupnik u Hrvatskom saboru izabran s neovisne liste i zastupnik nacionalnih manjina izabran s liste koju su predložili birači ili udruge nacionalnih manjina.

Nezavisnim vijećnikom se smatra član predstavničkog tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave izabran s liste grupe birača.

Osnova pravilnog i zakonitog političkog djelovanja političkih stranaka, nezavisnih zastupnika i nezavisnih vijećnika je upravo u poznavanju i poštivanju ostalih propisa.

2. Osnovne obveze političkih stranaka, nezavisnih zastupnika i nezavisnih vijećnika

Temeljni pravni okvir kojim su regulirana prava i obveze subjekata nadzora je Zakon o financiranju, potom Pra-

vilnik o načinu vođenja evidencija, izdavanja potvrda te unosa izvješća o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu u informacijski sustav za nadzor financiranja² (dalje: Pravilnik) te Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija³.

Radi lakšeg snalaženja među zakonskim propisima, u nastavku prikazujemo kratki pregled osnovnih obveza političkih stranaka, nezavisnih zastupnika i nezavisnih vijećnika vezano uz redovito financiranje političkih aktivnosti.

Osnovne obveze političkih stranaka:

- voditi financijsko poslovanje i računovodstvo u skladu s propisima o vođenju računovodstva neprofitnih organizacija
- voditi evidenciju o primitku donacija i izdavati potvrde o primitku donacija
- voditi evidenciju o primitku članarina odnosno članskih doprinosa i izdavati potvrde o primitku članarina odnosno članskih doprinosa
- donijeti godišnji program rada i financijski plan
- dostaviti izvješće o donacijama za prvih šest mjeseci tekuće godine (polugodišnje izvješće)
- dostaviti financijski izvještaj za izvještajno razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca (godišnji financijski izvještaj s propisanim prilogima).

Osnovne obveze nezavisnih zastupnika:

- voditi financijsko poslovanje i računovodstvo u skladu s propisima o vođenju računovodstva neprofitnih organizacija
- voditi evidenciju o primitku donacija i izdavati potvrde o primitku donacija
- donijeti godišnji program rada i financijski plan
- donijeti program rada za mandatno razdoblje

* Maja Žeravica, mag.oec., Savjetnica predsjednika Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske za nadzor financiranja. Stajališta autorice iznesena u ovom radu osobna su i stručna stajališta autorice i ne odražavaju nužno stajališta institucije u kojoj je zaposlena, niti ju na bilo koji način obvezuju.

¹ Zakon o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu („Narodne novine“, br. 29/19 i 98/19)

² Pravilnik o načinu vođenja evidencija, izdavanja potvrda te unosa izvješća o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu u informacijski sustav za nadzor financiranja („Narodne novine“, br. 71/19)

³ Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija („Narodne novine“, br. 121/14 i 114/22)

- dostaviti izvješće o donacijama za prvih šest mjeseci tekuće godine (polugodišnje izvješće)
- dostaviti financijski izvještaj za izvještajno razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca (godišnji financijski izvještaj s propisanim prilogima).

Osnovne obveze nezavisnih vijećnika:

- voditi financijsko poslovanje i računovodstvo u skladu s propisima o vođenju računovodstva neprofitnih organizacija
- voditi evidenciju o primitku donacija i izdavati potvrde o primitku donacija
- donijeti godišnji program rada i financijski plan
- donijeti program rada za mandatno razdoblje
- dostaviti izvješće o donacijama za prvih šest mjeseci tekuće godine (polugodišnje izvješće)
- dostaviti financijski izvještaj za izvještajno razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca (godišnji financijski izvještaj s propisanim prilogima).

3. Dostava financijskih izvješća unosom u aplikaciju

Subjekti nadzora obvezni su dostavljati financijska izvješća unosom u aplikaciju, dva puta godišnje, kako slijedi:

1. *Polugodišnje izvješće o donacijama* za prvih šest mjeseci tekuće godine. Dostavlja se najkasnije do 15. srpnja tekuće godine.
2. *Godišnji financijski izvještaj s propisanim prilogima* za izvještajno razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca. Dostavlja se najkasnije u roku od 60 dana od dana isteka izvještajnog razdoblja.

29. veljače 2024. je zadnji dan dostave Godišnjeg financijskog izvještaja s propisanim prilogima za 2023.

Financijska izvješća političkih stranaka, nezavisnih zastupnika i nezavisnih vijećnika dostavljena unosom u aplikaciju objavljuje Državno izborno povjerenstvo na svojoj mrežnoj stranici www.izbori.hr, prvog radnog dana od dana dostave.

Godišnji financijski izvještaj s propisanim prilogima za 2023., ovisno o vrsti knjigovodstva (jednostavno ili dvojno knjigovodstvo) koja se vodi, sastoji se od sljedećih izvješća:

- Godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima (Obrazac G-PR-IZ-NPF) + Bilješke uz financijski izvještaj, *ako se vodi jednostavno knjigovodstvo*
- Izvještaj o prihodima i rashodima (Obrazac PR-RAS-NPF) i Bilanca (Obrazac BIL-NPF) + Bilješke uz financijski izvještaj, *ako se vodi dvojno knjigovodstvo*
- Izvješće o primljenim donacijama za financiranje redovne političke aktivnosti (Obrazac IZ-D-RPA), *neovisno o vrsti knjigovodstva koje se vodi*
- Godišnji program rada za 2023., *neovisno o vrsti knjigovodstva koje se vodi*
- Financijski plan za 2023., *neovisno o vrsti knjigovodstva koje se vodi*
- Program rada za mandatno razdoblje, *neovisno o vrsti knjigovodstva koje se vodi*

Godišnji program rada i financijski plan donosi se do završetka tekuće godine za sljedeću kalendarsku godinu te

su ih dužni donijeti političke stranke, nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici. Program rada za mandatno razdoblje donosi se na početku mandata, a dužni su ga donijeti nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici.

Nezavisni vijećnici kojima je mandat počeo tijekom 2023. obvezni su na početku mandata, osim programa rada za mandatno razdoblje, donijeti i godišnji program rada za 2023. i financijski plan za 2023.

Godišnji financijski izvještaj s propisanim prilogima za 2023., dostavlja se unosom u aplikaciju koju Zakon o financiranju definira kao računalni program putem kojega subjekti nadzora, između ostalih, dostavljaju nadležnim tijelima financijske izvještaje i druga propisana izvješća i podatke te putem kojega se propisana izvješća objavljuju na mrežnoj stranici Državnog izbornog povjerenstva.

Državno izborno povjerenstvo je dužno subjektima nadzora dodijeliti korisničke podatke (korisničko ime, lozinku i poveznicu) za pristup aplikaciji.

Subjekti nadzora koji nemaju korisničke podatke, moraju ispuniti i Državnom izbornom povjerenstvu dostaviti *Zahtjev za dodjelu korisničkog imena i lozinke za ulazak u informacijski sustav za nadzor financiranja redovnog financiranja političkih aktivnosti* (dalje: Zahtjev). putem elektroničke pošte. Zahtjev je dostupan na mrežnoj stranici Državnog izbornog povjerenstva www.izbori.hr.

U nastavku je prikazan kratki pregled o načinu pristupa aplikaciji, a ujedno i napomeno je Državno izborno povjerenstvo izradilo *Korisničku uputu za rad u informacijskom sustavu*. Uputa je dostupna prilikom ulaska u aplikaciju u gornjem desnom uglu, pored imena i prezimena korisnika, a sve u svrhu da se subjektima nadzora olakša korištenje aplikacije.

3.1. Prijava korisnika u aplikaciju

Prvi korak pristupa aplikaciji je prijava korisnika unosom korisničkog imena i lozinke na sučelju „Prijava korisnika“, te odabirom opcije „Prijava“. U slučaju poteškoća s prijavom, potrebno je odabrati opciju „Upute za prijavu“.

Poveznica za pristup aplikaciji dostavlja se na adresu elektroničke pošte www.izbori.hr koja je navedena u Zahtjevu, te je objavljena i na mrežnoj stranici Državnog izbornog povjerenstva. Aplikaciji se može pristupiti s osobnog stolnog računala ili laptopa, a ne može se pristupiti s mobilnog uređaja.

3.2. Unos podataka u aplikaciju

Drugi korak pristupa aplikaciji je popunjavanje općih podataka sukladno ponuđenim poljima na sučelju „Opći podaci“. Između ostalih, potrebno je upisati broj središnjeg računa političke stranke, odnosno posebnog računa za redovito financiranje nezavisnog zastupnika i nezavisnog vijećnika s datumom otvaranja računa.

Na sučelju „Opći podaci“ nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici koji se žele odreći od prava na redovito financiranje iz proračuna, popunjavaju *Izjavu o odricanju od prava na redovito godišnje financiranje iz proračuna*.

U slučaju da nisu popunjeni svi potrebni podaci na sučelju „Opći podaci“, prilikom odabira opcije „Spremi“, polja koja nisu popunjena, a obvezna su za unos, aplikacija će obilježiti crvenom bojom.

Nakon što su spremljeni opći podaci na istoimenom sučelju, odabire se sučelje naziva „Odabir poslovne godine“, na lijevoj strani ekrana.

Za dostavu Godišnjeg financijskog izvještaja s propisanim prilogima za 2023. potrebno je odabrati poslovnu godinu „2023“ te vrstu knjigovodstva (jednostavno ili dvojno knjigovodstvo). Nakon spremanja odabranih podataka, opcijom „Ulaz u financijski izvještaj“ pristupa se dijelu aplikacije u kojem se unose financijska izvješća na istoimenim sučeljima prikazanim na lijevoj strani ekrana.

Na sučeljima „Godišnji program“, „Program rada za mandatno razdoblje“ i „Financijski plan“ potrebno je upisati datume donošenja istih te ih priložiti u pdf formatu. Učitavanjem izvješća otvorit će se polje „Učitavanje izmjena i dopuna“, a koje se popunjava jedino ako su u 2023. donešene izmjene i dopune izvješća. Ako izmjena i dopuna nije bilo, odabire se drugo željeno sučelje za popunjavanje.

Političke stranke nemaju sučelje „Program rada za mandatno razdoblje“ budući da taj financijski izvještaj niti ne dostavljaju.

Odabirom sučelja „Donacije“ otvaraju se stavke koje je potrebno popuniti ako su primljene donacije od fizičkih ili pravnih osoba. Ako u godini za koju se dostavlja financijski izvještaj nisu primljene donacije, potrebno je odabrati opciju „Spremi prazan izvještaj-godišnje donacije“.

Odabirom odgovarajućih pozicija na sučeljima „G-PR-IZ-NPF obrazac“, „PR-RAS-NPF obrazac“ ili „BIL-NPF obrazac“ unose se podaci o primicima i izdacima odnosno prihodima i rashodima, te stavke bilance, nakon čega se kreiraju financijska izvješća na propisanim obrascima. Uz navedeno, u aplikaciju je potrebno učitati i bilješke uz financijski izvještaj, na svakom od ova prethodno tri navedena sučelja, također u pdf dokumentu.

Ako u odabranoj godini nije bilo primitaka ni izdataka odnosno prihoda ni rashoda, te imovine, obveza odnosno vlastitih izvora, potrebno je odabrati opciju „Spremi prazan izvještaj“, te svakako učitati dokument Bilješki uz financijski izvještaj na svakom sučelju u pdf formatu.

Godišnji financijski izvještaj s propisanim prilogima dostavlja se na sučelju „Dostava financijskog izvještaja“ odabirom opcije „Predaj sve“ u dijelu „Dostava Godišnjeg financijskog izvještaja“. Nakon odabira opcije „Predaj sve“, navedeni izvještaj se zaključava te ga više nije moguće mijenjati. Prije same dostave, odnosno odabira opcije „Predaj sve“, svakako se preporuča pregled unesenih podataka. Može se pregledati radna verzija financijskih izvješća.

Nakon izvršene dostave (odabira opcije „Predaj sve“) bit će dostupna dostavljena verzija financijskih izvješća te se može preuzeti potvrda o predaji, s naznačenim datumom i vremenom izvršene dostave.

Subjekti nadzora su dužni godišnji financijski izvještaj s propisanim prilogima *trajno čuvati u izvorniku*.

U aplikaciji, na lijevoj strani ekrana, dostupna su još dva dodatna sučelja naziva „Ostala dokumentacija“, na kojem se može, u pdf formatu učitati dodatna dokumentacija, primjerice potvrde banke o zatvaranju računa, izvod prometa po računu, računi dobavljača i sl., te „Kredit/zajmovi“, na kojem se mogu upisati podaci i uvjeti uzimanja kredita odnosno zajmova. Podaci uneseni na ovim sučeljima se ne objavljuju.

4. Izvori sredstava za financiranje redovitih političkih aktivnosti

Financijska sredstva koja subjekti nadzora stječu za financiranje svojih redovitih političkih aktivnosti mogu koristiti isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih godišnjim programom rada i financijskim planom, dok je izričito zabranjeno trošenje financijskih sredstava za osobne potrebe.

Izvori sredstava za financiranje redovitih političkih aktivnosti političkih stranaka mogu biti prihodi iz državnog proračuna, proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, od imovine u svojem vlasništvu, izdavačke djelatnosti, donacija, prodaje propagandnog materijala, članarina odnosno članskih doprinosa, organiziranja stranačkih manifestacija te iz drugih zakonom dopuštenih izvora.

Nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici mogu ostvarivati prihode od imovine u svojem vlasništvu, izdavačke djelatnosti, donacija, prodaje propagandnog materijala te iz drugih zakonom dopuštenih izvora. Nezavisni zastupnici, uz navedene, ostvaruju i prihode iz državnog proračuna, dok nezavisni vijećnici, uz navedene, ostvaruju i prihode iz proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojoj politički djeluju.

4.1. Prihodi iz proračuna

Razlikujemo pravo na ostvarivanje sredstava za financiranje redovitih političkih aktivnosti iz državnog proračuna i proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Pravo na financiranje iz državnog proračuna imaju političke stranke koju su *prema konačnim rezultatima izbora* dobile zastupničko mjesto u Hrvatskom saboru i nezavisni zastupnici. Pravo na financiranje iz proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju političke stranke koju su *prema konačnim rezultatima izbora* dobile mjesto člana u predstavničkom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i nezavisni vijećnici.

4.2. Prihodi od donacija

Donacijama se, u smislu Zakona o financiranju, smatraju povremene ili redovite uplate kojima fizičke i pravne osobe dobrovoljno daju novac, odnosno daju proizvode i/ili pružaju usluge bez naplate političkim strankama, nezavisnim zastupnicima i nezavisnim vijećnicima.

Fizičke i pravne osobe mogu davati donacije jednokratno ili više puta tijekom kalendarske godine. Donacije u novcu za financiranje redovitih političkih aktivnosti, donator je obavezan uplatiti na središnji račun političke stranke, od-

nosno na poseban račun za redovito financiranje nezavisnog zastupnika i nezavisnog vijećnika.

Subjekti nadzora dužni su voditi evidenciju o primitku donacija te izdavati potvrde o primitku donacija. Obrasci evidencije i potvrde propisani su prethodno spomenutim Pravilnikom. Potvrde o primitku donacija potrebno je izdavati na način koji pruža dokaz da je potvrda zaista i poslana (primjerice, putem elektroničke pošte, povratnice i sl.).

U slučaju uplata donacija na račun, potrebno je dati uputu donatorima da, uz podatke koji se odnose na ime i prezime/naziv donatora i adresu, u dijelu „Poziv na broj odobrenja“ upišu svoj OIB, kako bi im se mogla izdati valjana potvrda o donacijama.

Nadalje, subjekti nadzora dužni su provjeriti imaju li za svaku primljenu donaciju izjavu donatora da se protiv njih ne vodi postupak naplate dospjelih nepodmirenih obveza prema državnom proračunu odnosno proračunu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili zaposlenicima, jesu li za sve donacije čija je vrijednost veća od 663,61 eura zaključili ugovor s donatorom, imaju li za svaku primljenu donaciju u obliku proizvoda ili usluga potvrdu donatora na kojoj je naznačena tržišna vrijednost darovanog proizvoda ili usluge te na kojoj je naznačeno da glasi na primatelja donacije (političku stranku, nezavisnog zastupnika odnosno nezavisnog vijećnika).

Ukupna dopuštena vrijednost donacija *fizičke osobe* političkoj stranci, nezavisnom zastupniku i nezavisnom vijećniku za financiranje redovitih političkih aktivnosti ne smije prelaziti iznos od 3.981,68 eura u jednoj kalendarskoj godini.

Ukupna dopuštena vrijednost donacija *pravne osobe* političkoj stranci za financiranje redovitih političkih aktivnosti ne smije prelaziti iznos od 26.544,56 eura u jednoj kalendarskoj godini.

Ukupna dopuštena vrijednost donacija *pravne osobe* nezavisnom zastupniku za financiranje redovitih političkih aktivnosti ne smije prelaziti iznos od 13.272,28 eura u jednoj kalendarskoj godini.

Ukupna dopuštena vrijednost donacija *pravne osobe* nezavisnom vijećniku za financiranje redovitih političkih aktivnosti ne smije prelaziti iznos od 3.981,68 eura u jednoj kalendarskoj godini.

Valja obratiti pozornost na činjenicu da je prema Zakonu o obrtu⁴ obrtnik fizička osoba, te može donirati najviše 3.981,68 eura političkoj stranci, nezavisnom zastupniku odnosno nezavisnom vijećniku u kalendarskoj godini.

Političke stranke, nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici su dužni provjeriti i dopuštenost svake primljene donacije. Zakonom o financiranju regulirana je zabrana financiranja od strane:

- stranih država, stranih političkih stranaka, stranih pravnih osoba
- stranih fizičkih osoba, osim državljana drugih država članica Europske unije, koji imaju prebivalište ili privre-

meni boravak u Republici Hrvatskoj prema Zakonu o strancima

- državnih tijela, javnih poduzeća, pravnih osoba s javnim ovlastima, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba u kojima Republika Hrvatska, prema Registru državne imovine, ima više od 5% udjela ili dionica te javnih poduzeća, pravnih osoba s javnim ovlastima, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba u kojima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ima više od 5% udjela ili dionica te javnih i drugih ustanova čiji je osnivač Republika Hrvatska ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili su u vlasništvu Republike Hrvatske, odnosno jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave
- udruga radnika i poslodavaca
- udruga, zaklada i fundacija koje zastupaju ili predstavljaju državni dužnosnici ili izabrani dužnosnici lokalne i područne (regionalne) samouprave
- vjerskih zajednica, humanitarnih te drugih neprofitnih udruga i organizacija
- fizičkih i pravnih osoba protiv kojih se vodi postupak naplate dospjelih nepodmirenih obveza prema državnom proračunu, odnosno proračunu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili zaposlenicima
- jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, osim u slučajevima i na način propisan Zakonom o financiranju
- neimenovanih (anonimnih) izvora. Donacijama iz neimenovanih (anonimnih) izvora smatraju se donacije za koje u trenutku uplate donacije nisu poznati podaci o donatoru, i to: ime, prezime i OIB fizičke osobe, odnosno naziv i OIB pravne osobe.
- trećih osoba (posrednika), bilo u novcu ili u obliku proizvoda ili usluga.

Svaku primljenu donaciju čija je vrijednost veća od 663,61 eura, a za koju nije zaključen ugovor, zatim vrijednosti donacija fizičkih i pravnih osoba koje prelaze dopuštene iznose te donacije iz nedopuštenog izvora financiranja, političke stranke, nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici su dužni prijaviti Državnom izbornom povjerenstvu i Državnom uredu za reviziju i doznačiti u korist državnog proračuna, najkasnije u roku od 15 dana od dana primljene donacije (*broj računa za uplatu je HR1210010051863000160, model HR68, a u dijelu „Poziv na broj primatelja“ upisati 7692, te OIB uplatitelja*).

Zakon o financiranju propisuje mogućnost odbijanja odnosno neprihvatanja donacije. Dakle, u slučaju ako političke stranke, nezavisni zastupnici ili nezavisni vijećnici ne žele zadržati donaciju koja je uplaćena na njihov račun od strane pojedine fizičke ili pravne osobe, a za koju nije zaključen ugovor, mogu je odbiti na način da je uplate u korist državnog proračuna (prema podacima za uplatu koji su ranije navedeni), najkasnije u roku od osam dana od dana primljene donacije.

5. Odricanje od prava na financiranje iz proračuna

Nezavisni zastupnici imaju mogućnost odreći se od prava na financiranje iz državnog proračuna pisanom izjavom koju dostavljaju *Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskog sabora* te Državnom izbornom povjerenstvu i Državnom uredu za reviziju.

⁴ Zakon o obrtu („Narodne novine“, br. 143/13, 127/19 i 41/20)

Nezavisni vijećnici imaju mogućnost odreći se od prava na financiranje iz proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave pisanom izjavom koju dostavlja ju *predstavničkom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave* u kojoj politički djeluju te Državnom izbornom povjerenstvu i Državnom uredu za reviziju.

Pisana izjava dostavlja se Državnom izbornom povjerenstvu i Državnom uredu za reviziju unosom u aplikaciju.

Ako nezavisni zastupnik odnosno nezavisni vijećnik ne ostvaruje prihode za redovito financiranje iz drugih zakonom dopuštenih izvora, dužan je isto navesti u pisanoj izjavi.

Nezavisni zastupnik i nezavisni vijećnik koji se odrekao od prava na financiranje iz proračuna, a koji ima otvoren poseban račun za redovito financiranje te ne ostvaruje prihode za redovito financiranje iz drugih zakonom dopuštenih izvora, dužan je u roku od 60 dana od podnošenja izjave zatvoriti poseban račun za redovito financiranje te preostala sredstva odnosno vrijednost imovine ili imovinu nabavljenu tim sredstvima rasporediti na način propisan Zakonom o financiranju.

Dakle, neutrošena financijska sredstva iz državnog proračuna nezavisni zastupnik je dužan vratiti u državni proračun, odnosno novčani iznos knjigovodstvene vrijednosti imovine nabavljenu tim sredstvima vratiti u navedeni proračun.

Neutrošena financijska sredstva iz proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave nezavisni vijećnik je dužan vratiti u proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno novčani iznos knjigovodstvene vrijednosti imovine nabavljenu tim sredstvima vratiti u navedeni proračun.

Knjigovodstvena vrijednost imovine utvrđuje se sukladno propisima o neprofitnom računovodstvu kao razlika nabavne vrijednosti i ispravka vrijednosti izračunatog prema stopama propisanim za izračun amortizacije dugotrajne imovine u neprofitnom računovodstvu.

Iznimno, nabavljenu imovinu nezavisni zastupnik može vratiti na raspolaganje Vladi Republike Hrvatske, odnosno nezavisni vijećnik može vratiti na raspolaganje jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojoj politički djeluje.

Neutrošena financijska sredstva donacija, nezavisni zastupnik i nezavisni vijećnik je dužan vratiti donatorima razmjerno doniranim iznosima ili donirati za opće društvene potrebe. *Opće društvene potrebe*, u smislu Zakona o financiranju, znače kulturne, znanstvene, odgojno-obrazovne, zdravstvene, humanitarne, sportske, vjerske, ekološke i druge opće korisne svrhe za fizičke i pravne osobe.

Nezavisni zastupnik i nezavisni vijećnik koji se odrekao od prava na financiranje nema pravo na financiranje iz proračuna do isteka proračunske godine u kojoj je izjavu podnio i za tu proračunsku godinu ne može je povući. Financijska sredstva koja pripadaju tom nezavisnom zastupniku odnosno nezavisnom vijećniku za tu proračunsku godinu ostaju u državnom proračunu odnosno proračunu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. U slučaju mirovanja mandata ili prestanka mandata prije isteka vremena na koje je nezavisni zastupnik odnosno nezavisni

vijećnik izabran, izjava o odricanju od prava na redovito financiranje nezavisnog zastupnika odnosno nezavisnog vijećnika ne obvezuje njegova zamjenika.

Nadalje, nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici koji su se odrekli od prava na redovito financiranje iz proračuna dužni su *najkasnije u roku od 30 dana od zatvaranja posebnog računa* za redovito financiranje *dostaviti* Državnom izbornom povjerenstvu i Državnom uredu za reviziju *unosom u aplikaciju, godišnji financijski izvještaj* s datumom koji prethodi datumu zatvaranja posebnog računa za redovito financiranje.

6. Prestanak ili mirovanje mandata

Nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici kojima mandat prestane prije isteka vremena na koje su izabrani dužni su:

- zatvoriti poseban račun za redovito financiranje u roku od 90 dana od prestanka mandata
- dostaviti Državnom izbornom povjerenstvu i Državnom uredu za reviziju potvrdu banke o zatvaranju posebnog računa za redovito financiranje najkasnije u roku od osam dana od zatvaranja
- unijeti u aplikaciju podatke o zatvaranju posebnog računa za redovito financiranje najkasnije u roku od osam dana od zatvaranja
- rasporediti preostala sredstva odnosno vrijednost imovine ili imovinu nabavljenu tim sredstvima na način propisan Zakonom o financiranju, odnosno kako je prethodno opisano u točki 5. ovoga članka
- dostaviti Državnom izbornom povjerenstvu i Državnom uredu za reviziju unosom u aplikaciju, godišnji financijski izvještaj s datumom koji prethodi datumu zatvaranja posebnog računa za redovito financiranje najkasnije u roku od 30 dana od zatvaranja.

Nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici kojima je *mandat u mirovanju* nisu dužni zatvoriti poseban račun za redovito financiranje, a ako isti zatvore, dužni su preostala sredstva odnosno vrijednost imovine ili imovinu nabavljenu tim sredstvima rasporediti na način propisan Zakonom o financiranju, odnosno kako je prethodno opisano u točki 5. ovoga članka.

Ako nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici za vrijeme mirovanja mandata nisu zatvorili poseban račun za redovito financiranje, ne smiju za vrijeme mirovanja mandata koristiti sredstva s tog računa.

7. Sankcije

Za povrede odredbi Zakona o financiranju, a koje se odnose na redovito financiranje, propisane su administrativne i prekršajne sankcije. Odluku o administrativnoj sankciji donosi Državno izborno povjerenstvo. Državno izborno povjerenstvo i Državni ured za reviziju o utvrđenim povredama obavještavaju nadležno državno odvjetništvo te dostavljaju cjelokupnu dokumentaciju koja se odnosi na konkretan predmet. Za političke stranke je propisana novčana kazna u iznosu od 1.327,23 eura do 13.272,28 eura, a za nezavisne zastupnike i nezavisne vijećnike u iznosu od 265,45 eura do 2.654,46 eura.